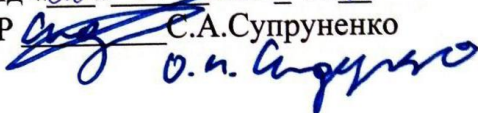

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій та менеджменту
Кафедра мовної підготовки та соціальних комунікацій

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «20» 01 2022 № 2
Зачн. Голова НМР С.А. Супруненко

Робоча програма

навчальної дисципліни

«Основи теорії мовної комунікації»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

(денної та заочної форми навчання)

галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

спеціальність 035 «Філологія»

ОПП « Германські мови та літератури (переклад включно)»

Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь - 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» складена на основі освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» першого (бакалаврського) освітнього рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія», затвердженої Вченою радою Університету ДФС України 26.04. 2021 року (протокол № 5)

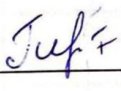
Укладач: Л.В. Волкова, к.пед.н., доцент,
доцент кафедри мовної підготовки
та соціальних комунікацій

Рецензенти: Л.В. Онучак, к.пед.н., доцент, професор кафедри
мовної підготовки та соціальних комунікацій

 Л.В. Чайка, д. філол.н., професор
кафедри правничої лінгвістики

Гарант ОП О.В. Дячук, к.філол.н., доцент мовної підготовки
та соціальних комунікацій

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою мовної підготовки та соціальних комунікацій, протокол від «15» 122021 _ № 2

Завідувач кафедри Т.С. Гиріна, доктор наук з соціальних комунікацій,
доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій та менеджменту, протокол від «29» 122021 № 2

Голова Вченої ради факультету
соціально-гуманітарних технологій
та менеджменту Н.І. Зикун, доктор наук з соціальних
комунікацій, професор

Завідувач сектору
науково-методичного забезпечення
освітнього процесу С.В. Меднікова

Реєстраційний № _____

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри мовної підготовки та соціальних комунікацій

Протокол від 20 ____ р. № __.

Укладач

Л. В. Волкова, к. п. н.,

доцент кафедри мовної підготовки та соціальних комунікацій

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни (протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Рецензія
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Основи теорії мовної комунікації»
для підготовки бакалаврів денної та заочної форм навчання
у галузі знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність 035 «Філологія»
ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)»

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» базується на освітній програмі підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня (денної та заочної форми навчання), спеціальності: 035 «Філологія», ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)».

Успіх професійної діяльності та особистого життя значною мірою визначається рівнем комунікативної культури, яка охоплює мовні, паравербальні, ілюктивні, інтеракційні, соціокультурні, міжкультурні знання, уміння і навички. Їх опануванню сприятиме матеріал пропонованої навчальної дисципліни, який спрямовує на вивчення основ сучасної теорії мовної комунікації, актуальних досліджень природи комунікативних процесів, ознак і чинників комунікативної вправності та причин комунікативних невдач. Усе це допоможе глибше зрозуміти специфіку комунікативних явищ, легше орієнтуватися в комунікативному процесі, узгоджувати свої комунікативні цілі і наміри, добирати моделі мовленнєвої поведінки до умов спілкування, виявляти та нейтралізовувати комунікативні проблеми, посилювати свою комунікативну позицію.

Для успішного оволодіння матеріалом із дисципліни «Основи теорії мовної комунікації», у робочій програмі укладач звертає увагу на ключові моменти її вивчення: предмет, завдання, категорії, методології, загальні закони спілкування за допомогою мови, організацію засобів мовного коду, вплив на мову психічних, соціальних, культурних чинників. Предметом особливої уваги є власне мовні елементи комунікації - дискурс, мовленнєвий жанр, мовленнєвий акт, а також гіпотези, що сформувалися в межах когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, психолінгвістики та теорії мовленнєвої діяльності. Знання, отримані на заняттях із мовознавчих дисциплін допоможуть зорієнтуватися у потоці наступної інформації.

Зазначена навчальна дисципліна покликана розвивати у студентів теоретико-гіпотетичне мислення, формувати навички екстраполяції основних мовознавчих понять на суміжні дисципліни, сприяти розумінню діалектичної суті базових положень мовознавства.

Метою навчальної дисципліни є показати вплив на засоби мови психічних, соціальних, когнітивних, культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складових комунікації.

В робочій програмі зазначені міждисциплінарні зв'язки, а також вимоги до знань та умінь студентів, форми контролю успішності навчання.

Укладачем рекомендовано достатній перелік літературних та електронних джерел, який доцільно використати при вивченні даної дисципліни.

Робоча програма відповідає методичним вимогам МОН України та відображає сучасний стан та потреби у підготовці здобувачів вищої освіти першого освітньо-наукового рівня.

Рецензент:
к.пед.н., доцент, професор кафедри мовної підготовки
та соціальних комунікацій

Л.В.Онучак

Рецензія
на робочу програму
навчальної дисципліни
«Основи теорії мовної комунікації»
для підготовки бакалаврів денної та заочної форм навчання
у галузі знань 03 «Гуманітарні науки»
спеціальність 035 «Філологія»
ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)»

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» базується на освітній програмі підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня (денної та заочної форми навчання), спеціальності: 035 «Філологія», ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)».

У робочій програмі визначено мета та завдання навчальної дисципліни, результати, яких повинні досягти здобувачі вищої освіти першого освітньо-наукового рівня по вивченні курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» є вивчення феномена мовного спілкування; формування уявлень про теорію мовної комунікації як науку нового типу, що має міждисциплінарний характер; формування умінь і навичок правильно розуміти та аналізувати комунікативні процеси і явища, використовувати набуті знання у вивченні іноземних мов, перекладі, філологічних дослідженнях.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» є ознайомлення з комунікативним актом і його компонентами, вербальними і невербальними засобами передачі інформації, типами дискурсів та типологією текстів, комунікативними стратегіями й тактиками; виробленню навичок опису ситуацій спілкування з урахуванням соціальних і психологічних характеристик мовців, їх стратегій і тактик, конвенцій, типів мовленнєвих дій і мовних форм їхнього вираження; формування навичок аналізу тексту як знакової форми мовної комунікації.

В робочій програмі запропоновано поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання, що дозволяє досягти кінцевої мети. Оцінка результатів навчання студентів, згідно робочої програми, здійснюється за результатами комплексних тестів, контрольних робіт, проєктів та індивідуальних завдань, усних та письмових опитувань. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Визначено максимальну кількість балів, яку може отримати студент за систематичність, активність та якість роботи на практичних заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання; виконання підсумкової контрольної роботи.

Завдання для самостійної роботи мають здебільшого проблемнопошуковий характер, що дозволяє створити стійку пізнавальну мотивацію та сприяє розвитку інтелектуальних здібностей студента: уміння аналізувати, класифікувати, узагальнювати, порівнювати, творити тощо. З метою поглиблення й систематизації знань, а також перевірки умінь і навичок з курсу запропоновано індивідуальне творче завдання, яке передбачає комплексний аналіз комунікативного акту, за потреби визначення комунікативних помилок тощо.

Укладачем рекомендовано достатній перелік літературних та електронних джерел, який доцільно використати при вивченні даної дисципліни.

Робоча програма відповідає методичним вимогам МОН України та відображає сучасний стан та потреби у підготовці здобувачів вищої освіти першого освітньо-наукового рівня.

Рецензент:
д. філол.н., доцент, професор
кафедри правничої лінгвістики

Л.В. Чайка

ЗМІСТ

1. Передмова	7
2. Опис навчальної дисципліни	8
2.1. Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни	9
2.2. Результати навчання	9
2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни	10
2.4. Структура навчальної дисципліни	10
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	11
4. Критерії оцінювання	17
5. Засоби оцінювання	21
6.Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	21
7. Рекомендована література	23

1. ПЕРЕДМОВА

Однією з головних властивостей сучасної людини є вміння використовувати свою мовну компетенцію в абсолютно різних ситуаціях і за різних обставин. У зв'язку з цим потрібно вміти аналізувати комунікативну ситуацію, розпізнавати її важливі риси й переключати мовний реєстр залежно від типу і способу спілкування.

Курс „Основи теорії мовної комунікації” належить до числа дисциплін, що мають важливе теоретичне і практичне значення, оскільки вміння спілкуватися полягає не лише у правильному формулюванні висловлювання відповідно до граматичних, лексичних, стилістичних та інших вимог, а й у знанні того, в яких реальних контекстах можливі ті чи інші висловлювання. Найважливішим досі структурносемантичним підходом до вивчення мовних явищ не міг пояснити їхнє функціонально-семантичне призначення.

Курс знайомить студентів з різними підходами до аналізу комунікації як у вітчизняній, так і закордонній науці, сприяє виробленню навичок опису ситуацій спілкування з урахуванням соціальних і психологічних характеристик мовців, їх стратегій і тактик, конвенцій, типів мовленнєвих дій і мовних форм їхнього вираження.

В “Основах теорії мовної комунікації” органічно синтезовано лінгвістичні, риторичні, семіотичні, психологічні, філософські, логічні, культурологічні, інформативні, когнітологічні, соціологічні та інші підходи до живої людської мови у спілкуванні. Цим зумовлено зв'язок цієї інтегративної дисципліни з іншими гуманітарними сферами знань та відповідними університетськими навчальними дисциплінами: всіма розділами мовознавства, риторикою, структурною і прикладною лінгвістикою, термінознавством, перекладознавством, сучасною українською мовою, англійською мовою, логікою, філософією, соціологією, психологією, етикою, інформатикою, культурологією.

Мета навчальної дисципліни.

- висвітлити теоретичні засади мовної комунікації з позицій сучасної лінгвістичної науки та найновіших гіпотез, що сформувалися в межах комунікативної лінгвістики, риторики, теорії дискурсу, психолінгвістики, прагмалінгвістики.

- обґрунтувати роль, функції і місце мовної комунікації в системі сучасних лінгвістичних наук;

- сформулювати знання про комунікативний процес, його складники та форми, рух інформації в сучасній комунікації;

- вдосконалити комунікативну компетентність студентів; - навчити ефективних правил кооперативної комунікації як в одномовному середовищі, так і за умов міжкультурної комунікації.

Завдання навчальної дисципліни:

Студенти мають знати: систему понять теорії мовної комунікації; чинники, природу, складники, структуру, специфіку, традиції, типологію, форми і сучасні проблеми мовної комунікації; закони та правила безконфліктного й конструктивного спілкування як в одномовному середовищі, так і в міжкультурній комунікації; методи ефективного та переконливого аргументування в комунікації; етапи творчої діяльності комуніканта; полемічні прийоми та гендерний аспект спілкування; теоретичні аспекти діалогу та полілогу; етичні принципи та основні стратегії комунікативного співробітництва; невербальні засоби інформування; теоретичні моделі комунікації; структуру комунікативних і мовленнєвих актів; універсальні та національно-культурні аспекти мовної комунікації; специфіку спілкування з використанням нових комунікативних каналів; найактуальнішу навчально-довідкову вітчизняну та європейську літературу з теорії мовної комунікації.

Студенти повинні вміти: аналізувати комунікативні ситуації; адекватно сприймати і продукувати мовлення; коректно й ефективно застосовувати вербальні засоби переконання, виразності та техніки мовлення в комунікації; забезпечувати гармонію мовленнєвої події як основоположний принцип комунікативістики; доречно реалізовувати різні форми метаповідомлень; виявляти й нейтралізувати патогенні тексти і дискурси;

долати комунікативні девіації, передбачати й усувати проблемні ситуації міжкультурного спілкування.

Об'єктом вивчення курсу «Основи теорії мовної комунікації» є розкриття системного характеру мови як багатоаспектного явища, виявлення мовних законів і закономірностей

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основи загальнолінгвістичних знань, положеннями теорії мови, методи та прийоми дослідження мовних явищ. Предметом вивчення курсу «Основи теорії мовної комунікації» є конкретні акти спілкування в рамках теорії мовної комунікації, що склалася у вітчизняній науці на основі психологічної теорії діяльності, лінгвістичної прагматики, соціолінгвістики і лінгвістики тексту. Мовне спілкування розглядається як багаторівневе явище – у соціальному, комунікативному, психологічному і лінгвістичному аспектах.

Методи та форми навчання.

Під час викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на: - формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності і відповідальності за навчальну працю; - забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного й пошукового характеру); - методи, пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: інформаційно-рецептивний (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження); проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); семінарське заняття, інтерактивні методи.

Форми навчання: денна, заочна.

Форми організації занять: проведення лекційних та семінарських занять, індивідуально-консультаційна робота, самостійна робота, проведення комп'ютерного тестування в системі Moodle.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Поточний контроль проводиться у вигляді аудиторної роботи, поза аудиторної самостійної роботи під керівництвом викладача, виконання індивідуальної роботи, написання комп'ютерного тестування на платформі Moodle, написання контрольної роботи. Підсумковий контроль передбачено проводити 1-й семестр - диф.залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – ECTS – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова
Модулів - 1	Галузь знань 03 - «Гуманітарні науки»	Рік підготовки:
Змістових модулів - 2		1
Загальна кількість годин - 90		Семестр
		1
		Лекційні
	24	
		Семінарські

	Спеціальність 035 «Філологія» Освітньо- кваліфікаційний рівень: Бакалавр з фінансів і кредиту зі знанням іноземної мови	20
		Індивід.-консульт. робота
		2
		Самостійна робота
		44
		Форма семестрового контролю: Диф.залік

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯХ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 10. Здатність розуміти основні категорії тексту і текстово-дискурсивні моделі; аналізувати, коментувати, інтерпретувати цілісні тексти, а також окремі мовні засоби та стилістичні явища в різних текстових жанрах англійської та української мов, визначати їх стилістичні функції.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізитами вивчення даної дисципліни є:

Основна іноземна мова, Ділова українська мова, Латинська мова

Постреквізитами вивчення даної дисципліни є:

Стилістика, Теорія і практика письмового та усного перекладу, Лінгвокраїнознавство країн першої іноземної мови

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				Всього (год.)
		Лекції (год.)	Семинари (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	
Змістовий модуль 1. Спілкування і комунікація в сучасному суспільстві						
T.1	Комунікація	4	2		4	10
T.2	Загальні відомості про мовлення та мислення	2	2	1	4	9
T.3	Комунікативний процес	2	2		4	8
T.4	Проблеми конфліктів у спілкуванні людей	2	2		4	8
T.5	Мовленнєве спілкування	2	2		6	10
Всього по змістовому модулю 1		12	10	1	22	45
Змістовий модуль 2. Культура та регулятиви мовної комунікації						
T.6	Метакомунікація	2	2		4	8
T.7	Етикет	4	2		4	10
T.8	Дискурс	2	2	1	4	9
T.9	Соціолінгвістичні аспекти діалогічної взаємодії в дискурсі	2	2		4	8
T.10	Невербальні засоби комунікації	2	2		6	10
Форма контролю: контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40хв.)						
Всього по змістовому модулю 2		12	10	1	22	45
Всього по модулю		24	20	2	44	90
Форма підсумкового контролю – диф. залік						

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗАЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Комунікація

План лекційного заняття

1. Спілкування та діяльність.
2. Стили спілкування.
3. Чим відрізняється спілкування від комунікації.
4. Ознаки спілкування.
5. Типові визначення комунікації.
6. Наукові підходи, які використовуються до “основ теорії комунікації”.

План семінарського заняття

1. Спілкування та діяльність.
2. Стили спілкування.
3. Чим відрізняється спілкування від комунікації.
4. Ознаки спілкування.
5. Типові визначення комунікації.
6. Наукові підходи, які використовуються до “основ теорії комунікації”.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проаналізувати структуру дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» та її зв'язок з іншими науками.
2. Закони спілкування.

Перелік питань для самоконтролю здобувачів вищої

1. Які стилі спілкування ви знаєте?
2. Назвіть способи впливу на партнерів.
3. Що ви розумієте під комунікацією та спілкуванням? Чим вони відрізняються?
4. Які ознаки передбачає спілкування?
5. Що є основними результатами успішного спілкування?
6. Чим може бути ускладнений процес спілкування?
7. Які види комунікації ви знаєте?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 4, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 4, 5,8]

Тема 2. Загальні відомості про мовлення та мислення.

План лекційного заняття

1. З історії вивчення мовленнєвої діяльності.
2. Мовлення: поняття, терміни
3. Види мовлення як діяльності. Мислення і мовлення.
4. Різновиди мовлення за формою вираження думки.

План семінарського заняття

1. З історії вивчення мовленнєвої діяльності.
2. Мовлення: поняття, терміни
3. Види мовлення як діяльності. Мислення і мовлення.
4. Різновиди мовлення за формою вираження думки.

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Внутрішнє мовлення.
2. Зовнішнє мовлення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Мова та мовлення: спільне й відмінне.
2. Науки, що вивчають мовлення.
3. Види мовленняю
4. Мислення і мовлення.

Перелік питань для самоконтролю

1. Історичні засади у розвитку мовленнєвої діяльності.
2. Сучасні підходи до вивчення мовленнєвої діяльності.
3. Що таке мовлення та що у межах цього терміна досліджується?
4. Як мова збагачується через мовлення?
5. Які науки вивчають мовлення?
6. Які напрямки має усне мовлення? Переваги та недоліки усного мовлення.
7. Які напрямки має письмове мовлення?
8. Які існують види мислення?
9. Які існують відмінності між мисленням та мовленням? Що ширше думка чи мовлення?
10. Які форми мовлення ви знаєте?
11. Що таке уміння орієнтуватися в ситуації спілкування?
12. В яких формах існує зовнішнє мовлення?
13. Як ви розумієте письмове та усне мовлення?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 4, 5, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 4, 5, 7, 9]

Тема 3. Комунікативний процес.

План лекційного заняття

1. Комунікативний процес: природа, структура, аспекти.
2. Етапи в розвитку комунікації.
3. Монологічна (одновекторна) та діалогічна (багатовекторна) форма мовлення.
4. Види комунікації.
5. Типи, моделі, функції комунікації.

План семінарського заняття

1. Комунікативний процес: природа, структура, аспекти.
2. Етапи в розвитку комунікації.
3. Монологічна (одновекторна) та діалогічна (багатовекторна) форма мовлення.
4. Види комунікації.
5. Типи, моделі, функції комунікації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Комунікативна поведінка
2. Комунікативні стратегії і тактики
3. Індикація – мета комунікативних стратегій

Перелік питань для самоконтролю

1. Як схематично (у найпростішому та більш ускладненому вигляді) зображена модель комунікації?
2. Які складники комунікації виокремлюються?
3. В яких аспектах можна характеризувати природу комунікативного процесу?
4. Які етапи в розвитку комунікації ви знаєте?
5. Як розподіляється комунікативний процес за формою?
6. Що таке монолог та діалог?
7. Які види комунікації розрізняють?
8. Які існують типи (моделі) комунікації, які репрезентують аспекти комунікативного процесу?
9. Назвіть 6 основних компонентів акту комунікації. Яку функцію кожен із них виконує?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 4, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 4, 5, 8]

Тема 4. Проблеми конфліктів у спілкуванні людей

План лекційного заняття

1. Поняття конфліктів, їх особливості.
2. Конфліктна ситуація, складові та етапи розвитку.
3. Основні типи конфліктів.
4. Способи вирішення конфліктів.

План семінарського заняття

1. Поняття конфліктів, їх особливості.
2. Конфліктна ситуація, складові та етапи розвитку.
3. Основні типи конфліктів.
4. Способи вирішення конфліктів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

4. Способи вирішення конфліктів.
5. Конфлікти під час спілкування з дітьми.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що розуміють під конфліктом?
2. Як визначають “конфліктну ситуацію”?
3. Які обов'язкові елементи передбачає конфліктна ситуація?
4. Як усі конфліктні ситуації розподіляються за ознакою результатів?
5. Які існують основні типи конфлікту за змістом?
6. Що вважається основними причинами конфлікту?
7. У чому полягає розвиток конфліктної ситуації?
8. Які варіанти вирішення конфлікту існують?
9. У чому полягає методика вирішення конфлікту?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 3, 4, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 4, 5,8]

Тема 5. Мовленнєве спілкування.

План лекційного заняття

1. Форми, у яких здійснюється мовленнєве спілкування.
2. Моделі породження мовлення.

План семінарського заняття

1. Форми, у яких здійснюється мовленнєве спілкування.
2. Моделі породження мовлення.

План самостійної роботи здобувачів вищої

1. Проаналізувати основні форми, у яких здійснюється мовленнєве спілкування..

Перелік питань для самоконтролю

1. Охарактеризуйте форми, у яких здійснюється мовленнєве спілкування.
2. Обґрунтуйте назви моделей породження мовлення.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 3, 4, 5, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 3, 4, 5, 8, 9]

4.2. Змістовий модуль 2.

Тема 6. Метакомунікація

План лекційного заняття

1. Сучасні напрями аналізу метакомунікації.
2. Фатична метакомунікація.
3. Фази метакомунікативного акту.
4. Статус метакомунікативних одиниць.
5. Метакомунікативні одиниці як носії контекстуалізуючої, соціально-дейктичної та інтерсуб'єктної інформації.

План семінарського заняття

1. Сучасні напрями аналізу метакомунікації.
2. Фатична метакомунікація.
3. Фази метакомунікативного акту.
4. Статус метакомунікативних одиниць.
5. Метакомунікативні одиниці як носії контекстуалізуючої, соціально-дейктичної та інтерсуб'єктної інформації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фази метакомунікативного акту.

Перелік питань для самоконтролю

1. Ким і коли був уведений у філологічний науковий ужиток термін “метакомунікація”?
2. Як трактується термін “метакомунікація” у сучасній лінгвістиці?
3. У чому полягає метакомунікативна функція?
4. Що є метою фатичної комунікації?
5. Ким і коли був уведений у науковий вжиток термін “фатична комунікація”?
6. Які фази спілкування передбачає регулювання процесу мовленнєвої комунікації засобами мовлення?
7. Які метакомунікативні одиниці виокремлюються відповідно до фаз спілкування? Наведіть приклади.
8. Як трактуються метакомунікативні одиниці та на які групи вони поділяються?
9. Якими елементами мовленнєвої системи представлені метакомунікативні одиниці?
10. Яку інформацію несуть метакомунікативні одиниці?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 5, 8]

Тема 7. Етикет.

План лекційного заняття

1. Історія виникнення й розвитку етикету.
2. Мовленнєвий етикет
3. Епістолярний етикет.
4. Службовий етикет.
5. Одяг і зовнішній вигляд.
6. Підготовка до спілкування.
7. Прийом підлеглих.
8. Бесіда з відвідувачами.

План семінарського заняття

1. Історія виникнення й розвитку етикету.
2. Мовленнєвий етикет

3. Епістолярний етикет.
4. Службовий етикет.
5. Одяг і зовнішній вигляд.
6. Підготовка до спілкування.
7. Прийом підлеглих.
8. Бесіда з відвідувачами.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проаналізувати різні бачення вчених щодо мовленнєвого етикету.

Перелік питань для самоконтролю здобувачів вищої

1. Що таке етикет?
2. Що є найважливішою соціальною функцією етикету?
3. Розкажіть про походження слова “етикет” та про історичні правила поведінки різних народів.
4. Ким, коли і який перший посібник із гречності у світі було створено?
5. У яких формах поведінки функціонує етикет у суспільстві?
6. Що розуміють під мовленнєвим етикетом?
7. Що потрібно для реалізації формул мовленнєвого етикету?
8. Які спеціалізовані функції лежать в основі мовленнєвого етикету?
9. Якими лінгвістичними дисциплінами досліджується мовленнєвий етикет?
10. У яких основних аспектах здійснюється дослідження явищ мовленнєвого етикету?
11. Які за змістом бувають листи?
12. У чому полягає епістолярний етикет?
13. Що входить до поняття службового (ділового) етикету?
14. Що розуміють під дипломатичним протоколом?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 5, 8]

Тема 8. Дискурс.

План лекційного заняття

1. Дискурс як форма мовленнєвої взаємодії.
2. Діалогічний дискурс.
3. Лексико-стилістичні особливості комп'ютерного дискурсу.

План семінарського заняття

1. Дискурс як форма мовленнєвої взаємодії.
2. Діалогічний дискурс.
3. Лексико-стилістичні особливості комп'ютерного дискурсу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Комп'ютерний дискурс як соціальна підсистема мови
2. Аналіз розвитку українського комп'ютерного жаргону як нової субкультури.

Перелік питань для самоконтролю здобувачів вищої

1. До яких існуючих підходів можна звести вивчення дискурсу?
2. Які три системи координат виокремлює М.Л. Макаров?
3. Як розуміють дискурс у сучасній лінгвістиці?
4. Які типи дискурсу за жанром можна виділити?
5. Як ви розумієте художній дискурс?
6. Що є основними компонентами діалогу?
7. Що є відмінними ознаками діалогу?
8. Що є мінімальною структурно-функціональною одиницею дискурсу?
9. Що розуміють під діалогічною єдністю?

10. Що є найбільшою одиницею дискурсу?
11. Чому комунікативний контекст є одним з невід'ємних компонентів структури дискурсу?
12. Без чого спілкування було б неможливим?
13. Які різновиди комунікативного контакту виокремлюються?

План індивідуально-консультаційної роботи:

1. Лексико-стилістичні особливості комп'ютерного дискурсу

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10]

Тема 9. Соціолінгвістичні аспекти діалогічної взаємодії в дискурсі.

План лекційного заняття

1. Соціальні чинники як показники мовленнєвої поведінки комунікантів.
2. Гендерний аспект діалогічного дискурсу.

План семінарського заняття

1. Соціальні чинники як показники мовленнєвої поведінки комунікантів.
2. Гендерний аспект діалогічного дискурсу.

Перелік питань до самоконтролю студентів

1. Соціальні чинники як показники мовленнєвої поведінки комунікантів.
2. Гендерний аспект діалогічного дискурсу.

Перелік питань для самоконтролю здобувачів вищої

1. Що таке соціолінгвістика та що вона вивчає?
2. Якими соціальними чинниками детермінується комунікативна ситуація?
3. Що охоплює поняття “культура”?
4. Що розуміють під мовленнєвою поведінкою?
5. Хто вперше згадає феномен стереотипу та що під ним розуміють?
6. Який вигляд має найтипівіша форма рольової взаємодії людей?
7. Як трактується параметр “влада”?
8. Які два загальних джерела влади виокремлюють?
9. Що розуміють під гендером? Коли було введено це поняття?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні [1, 2, 3, 4];

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]

Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 5, 8]

Тема 10. Невербальні засоби комунікації.

План практичного заняття

1. Фонація.
2. Кінесика.
  - 2.1. Жести у системі невербальних засобів комунікації
  - 2.2. Види жестів.
    - 2.2.1. Ритмічні жести.
    - 2.2.2. Емоційні жести.
    - 2.2.3. Жести-знаки.
    - 2.2.4. Вказівні жести.
    - 2.2.5. Образотворчі жести.
    - 2.2.6. Жести-символи.
  - 2.3. Роль жестів у виникненні звукової мови.
3. Інші невербальні засоби комунікації.
  - 3.1. Мова прапорів.

- 3.2. Мова свисту.
- 3.3. Мова музичних інструментів.
- 3.4. Мова вигуків.

План семінарського заняття

1. Фонація.
2. Кінесика.
  - 2.1. Жести у системі невербальних засобів комунікації
  - 2.2. Види жестів.
  - 2.3. Роль жестів у виникненні звукової мови.
3. Інші невербальні засоби комунікації.
  - 3.1. Мова прапорів.
  - 3.2. Мова свисту.
  - 3.3. Мова музичних інструментів.
  - 3.4. Мова вигуків.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фонація.
2. Невербальні засоби комунікації

Перелік питань для самоконтролю здобувачів вищої

1. Яка наука вивчає НЗК?
2. Що входить до фонаційних НЗК?
3. Назвіть 4 аспекти вивчення інтонації (за Мартіном).
4. Які акустичні параметри інтонації для вираження емоцій (гніву, смутку) встановив Леон?
5. Що таке кінесика? Що входить до її складу?
6. В яких аспектах можна проводити вивчення жестів?
7. Що таке жест?
8. Які види жестів існують?
9. Де використовується мова прапорів?

Рекомендовані літературні джерела:

- Основні [1, 2, 3, 4];
 Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7]
 Інформаційні ресурси в Інтернеті: [1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл.5.1.

Таблиця 5.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»

Денна форма навчання

Модулі	Модуль 1										Контрольний захід №1 –10 10 балів	Дифзалік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів	
Загальна кількість балів за модулем	100													
Теми	Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	Т.10				
Відповідь на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи			
Індивідуальна робота	5			
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE	5			

Таблиця 5.3

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній		

70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	- варіативний)		зараховано
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Формою підсумкового контролю з дисципліни є диференційований залік, залікова оцінка визначається в балах за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру і вносяться у відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «не зараховано»).

Таблиця 5.4

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти бакалаврів

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
---	--

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою підсумкового контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі та оцінюється від 0 до 10 балів.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	5 (2×2,5)
Тестовий блок (закритої форми)	1 (4×0,25)
Тестовий блок (відкритої форми)	1 (2×0,5)
Виконання граматичних вправ	3 (1×3)
Всього	10

Таблиця 5.5

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1-3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 5.5

Критерії оцінювання тестового блоку (відкритої форми)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише одного визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Таблиця 5.6

Критерії оцінювання тестового блоку (закритої форми)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який зробив правильно всі тестові завдання.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який зробив правильно половину тестових завдань.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який зробив не правильно всі тестові завдання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі реферату та презентації і оцінюється від 0 до 5 балів.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
3	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.
0	Не написання реферату та презентацію по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації»:

- екзамен;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE УДФСУ;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- презентації;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- контрольна робота;
- усні та письмові відповіді на практичних заняттях.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться у формі залікової контрольної роботи.

Перелік питань до поточного і підсумкового контролю.**Змістовий модуль № 1**

1. Комунікація й спілкування: спільне та відмінне.
2. Теорія мовної комунікації як інтерлінгвістична дисципліна: об'єкт, предмет, ключові категорії.
3. Актуальні проблеми теорії мовної комунікації у професійній діяльності перекладача.
4. Методи теорії мовної комунікації.
5. Традиції в теорії мовної комунікації.
6. Теорія рівнів комунікації.
7. Сфери та форми мовної комунікації.
8. Персоніфікація особистості як тенденція розвитку сучасної мовної комунікації.
9. Теоретичні моделі комунікації.
10. Критерії типологізації комунікації.
11. Складники комунікативного процесу.
12. Засоби і канали комунікації.
13. Структура комунікативного акту.

14. Складники і типологія мовленнєвих актів.
15. Непряме інформування.
16. Основоположний принцип мовної комунікації.
17. Етичні принципи та стратегії комунікативного співробітництва.
18. Сучасний портрет комуніканта.
19. Комунікативно-риторичні якості публічної комунікації.
20. Комунікативна компетентність перекладача.
21. Комунікативний процес як форма об'єктивації вербальної комунікації.
22. Засоби комунікативного ефекту.
23. Комунікативний паспорт мовця.

Змістовий модуль № 2

24. Дискурс як одна з основних категорій теорії мовної комунікації.
25. Типи комунікативних дискурсів.
26. Теорія розуміння тексту в сучасному вимірі.
27. Дискурс, текст, інформація у мовній комунікації.
28. Науковий дискурс засобами української та англійської мов.
29. Специфіка наукового тексту.
30. Поняття „прецедентного” і патогенного тексту.
31. Діалог як найефективніша форма міжособистісної мовної комунікації; типи діалогів.
32. Полілог: специфіка, форми, організація.
33. Різновиди, сутність і функції публічного спору.
34. Монолог як форма вербальної комунікації.
35. Термінованість як обов'язкова риса наукової і професійної комунікації.
36. Основні принципи комунікативного кодексу.
37. Методи переконливого аргументування в комунікації.
38. Маніпулятивні методи аргументування в мовній комунікації.
39. Причини, функції, способи врегулювання конфліктних ситуацій у комунікації.
40. Параметри оцінювання мовної культури комуніканта.
41. Сутність і природа комунікативних девіацій.
42. Типи, причини і наслідки мовних девіацій у професійній діяльності перекладача.
43. Міжкультурна комунікація як основна категорія теорії мовної комунікації.
44. Універсальне й ідіоетнічне у мовній комунікації.
45. Домінантні риси української та американської комунікативної поведінки.
46. Невербальні компоненти комунікації у професійній діяльності.
47. Національно-культурна специфіка мовленнєвого етикету.
48. Актуальні проблеми теорії мовної комунікації на шпальтах вітчизняної наукової періодики.
49. Актуальні проблеми теорії мовної комунікації на шпальтах європейської та американської наукової періодики.
50. Структура homo eloquens (комуніканта) як учасника комунікативного процесу.

Перелік питань з курсу.

1. Спілкування та діяльність.
2. Стили спілкування.
3. Чим відрізняється спілкування від комунікації.
4. Ознаки спілкування.
5. Типові визначення комунікації.
6. Наукові підходи, які використовуються до “основ теорії комунікації”.
7. З історії вивчення мовленнєвої діяльності.
8. Мовлення: поняття, терміни
9. Види мовлення як діяльності. Мислення і мовлення.
10. Різновиди мовлення за формою вираження думки.

11. Комунікативний процес: природа, структура, аспекти.
12. Етапи в розвитку комунікації.
13. Монологічна (одновекторна) та діалогічна (багатовекторна) форма мовлення.
14. Види комунікації.
15. Типи, моделі, функції комунікації.
16. Поняття конфліктів, їх особливості.
17. Конфліктна ситуація, складові та етапи розвитку.
18. Основні типи конфліктів.
19. Способи вирішення конфліктів.
20. Конфлікти під час спілкування з дітьми.
21. Форми, у яких здійснюється мовленнєве спілкування.
22. Моделі породження мовлення.
23. Сучасні напрями аналізу метакомунікації
24. Фатична метакомунікація.
25. Фази метакомунікативного акту.
26. Статус метакомунікативних одиниць.
27. Метакомунікативні одиниці як носії контекстуалізуючої, соціально-дейктичної та інтерсуб'єктної інформації.
28. Історія виникнення й розвитку етикету.
29. Мовленнєвий етикет
30. Епістолярний етикет.
31. Службовий етикет.
32. Одяг і зовнішній вигляд.
33. Підготовка до спілкування.
34. Прийом підлеглих
35. Бесіда з відвідувачами..
36. Дискурс як форма мовленнєвої взаємодії.
37. Діалогічний дискурс.
38. Лексико-стилістичні особливості комп'ютерного дискурсу.
39. Соціальні чинники як показники мовленнєвої поведінки комунікантів.
40. Гендерний аспект діалогічного дискурсу.
41. Фонація.
42. Кінесика.
43. Жести у системі невербальних засобів комунікації
44. Види жестів.
45. Ритмічні жести.
46. Емоційні жести.
47. Жести-знаки.
48. Вказівні жести.
49. Образотворчі жести.
50. Жести-символи.
51. Роль жестів у виникненні звукової мови.
52. Інші невербальні засоби комунікації
53. Мова прапорів.
54. Мова свисту.
55. Мова музичних інструментів.
56. Мова вигуків.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 187 с.

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 344 с.
3. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. / О. В. Яшенкова. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.
4. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підруч. / О. О. Селіванова. – Черкаси : Чабаненко Ю.А., 2011. – 350 с.

Допоміжна

1. Дегтярєва К. В. Основи теорії мовної комунікації : навч.-метод. посіб. / К. В. Дегтярєва. – Полтава, 2012. – 70 с.
2. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення [Текст] : навч. посіб. / К. Я. Климова. – 2-е вид., випр. і допов. – К. : Ліра, 2007. – 240 с.
3. Косенко Ю.В. Основи мовної комунікації: навч. посіб. / Ю. В. Косенко. – Суми : СДУ, 2011. – 187 с.
4. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології: Навчальний посібник / Ф. С. Бацевич. – К., 2006. – 247 с.
5. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. – 2-ге вид., доп. / Г. Г. Почепцов– К., 1999. – 307 с.
6. Дегтярєва К. В. Основи теорії мовної комунікації : навч.-метод. посіб./ К. В. Дегтярєва. – Полтава, 2012. – 70 с.
7. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення [Текст]: навч. посіб./ К. Я. Климова. – 2-е вид., випр. і допов. – К. : Ліра, 2007. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс] .– Режим доступу : www.mova.info .
2. Український правопис [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.pravopys.net.
3. Словники он-лайн [Електронний ресурс].– Режим доступу : www.rozum.org.ua .
4. Словники України [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.
5. Електронні версії словників термінографічної серії «СловоСвіт» [Електронний ресурс]. □
Режим доступу : tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Terminografichna_serija_Slowo...
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.net>.
7. Українська мова : Енциклопедія [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>.

Міжнародні видання

1. Bowra C.M. Landmarks in Greek Literature. London, 2015.
2. Cambridge History of Classical Literature. V. 1-2. Cambridge, 2016.
3. Cambridge History of Literary Criticism. V.1: Classical Criticism. Ed. G. Kennedy. Cambridge, 2014
4. A Companion to Hellenistic Literature. Ed. J. Clauss, M. Cujpers. Malden–Oxford, 2016.
5. Conte G. B. Latin Literature. Baltimore and London, 2014.
6. Fantham E. Roman Literary Culture. Baltimore and London, 2016.
7. Paulys Real-Encyclopädie der klassischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung bei G. Wissowa hrsg. von W. Kroll. Stuttgart, 20144.
8. Pfeiffer R. History of Classical Scholarship. Oxford, 2018.
9. The Oxford Classical Dictionary. Oxford, 2018
10. Webster T.B. L. Hellenistic Poetry and Art. New York, 2014.